

POROČILO DRUŠTVA ZA BOJ PROTI RAKU ŠTAJERSKE MARIBOR ZA LETO 2019

Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor je že 38 let zavezano preventivi na področju raka. V letu 2019 smo, kot že mnoga leta poprej uspešno kandidirali na javnem razpisu za sofinanciranje neprofitnih programov za krepitev zdravja prebivalstva na območju Mestne občine Maribor, ki spodbujajo procese promocije, varovanja, krepitev, izobraževanja in ohranjanja zdravja celotne populacije in niso financirani kot redna dejavnost javnih služb na področju zdravstva v naši občini. Podporo Mestne občine Maribor sta dobila projekta: Umetniško-terapevtske delavnice izdelave emajliranega nakita 2019 in e-PISARNA.

Projekt »Umetniško-terapevtske delavnice izdelave emajliranega nakita 2019« je bil izveden že sedmo leto zapored. V širšem smislu projekt, ki je bil v preteklih letih nagrajen, kot socialna inovacija, spodbuja procese promocije, varovanja, krepitev, izobraževanja in ohranjanja zdravja posameznika, v ožjem smislu pa omogoča »ranljivi« skupini žensk, ki so doživele diagnozo rak možnost, da v okviru umetniško – terapevtskih delavnic, skozi človeški stik, izmenjajo svoje izkušnje, informacije o nastanku rakave bolezni in rešujejo težave s pomočjo ustvarjanja. Na spletni strani Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, ki zainteresiranim ponuja podiplomski študij posebne vrste, lahko najdemo sledeči zapis: »Pomoč z umetnostjo je mlada, uporabna in znanstvena disciplina, ki se je v svetu sistematično začela razvijati v drugi polovici 20. stoletja. Je vrsta pomoči, kjer poteka pomoč skozi proces doživljanja, izražanja in ustvarjanja z umetnostnimi izraznimi sredstvi. Njen cilj ni dovršena umetniška stvaritev, pomemben je proces, ki je usmerjen k osebnostni rasti in samouresničevanju posameznika. Pomoč z umetnostjo je namenjena posameznikom z najrazličnejšimi težavami. Cilj delavnic ni profesionalni umetniški izdelek, pač pa je v ospredju proces, ki je usmerjen k prepoznavanju in izražanju čustev, boljši samopodobi, komunikaciji, vedenju in počutju«. Glede na umetnostni medij, s pomočjo katerega poteka proces pomoči, so danes najbolj uveljavljene pomoč na področjih likovnih, dramskih, lutkovnih, fotografskih, glasbenih in gibno-plesnih dejavnosti«. Skupina socialnih inovatorjev v okviru Društva za boj proti raku Štajerske Maribor je šla še korak naprej in na pobudo Boruta Ambrožiča, podpredsednika društva razvila nov, inovativen koncept terapevtskih delavnic, ki jih izvaja vsako leto s pomočjo diplomirane oblikovalke nakita Nataše Grandovec. Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor je konec lanskega decembra delavnice izvedlo že sedmič, tokrat v sodelovanju z Društvom onkoloških bolnikov Slovenije – Skupino za samopomoč bolnikov za rakom Maribor, Zvezo Slovenska unija pacientov, Slovenskim društvom Hospic in Alma Mater Europaea – ECM. Udeleženske tokratne delavnice je obiskala tudi predsednica Društva za boj proti raku Štajerske Maribor, Zvezdana Maurič Vražič, dipl.m.s., spec. klinične dietetike, ki je prevzela vodenje društva v lanskem letu. Prve Umetniško terapevtske delavnice izdelovanja emajliranega nakita je Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor izvedlo že leta 2013 v sodelovanju s časnikom Večer in prilogo Bonbon ter Muzejem narodne osvoboditve Maribor. Takratne udeleženske delavnic so del svojih umetniških del predstavile javnosti na humanitarni prodajni razstavi v omenjenem muzeju.

Projekt e-PISARNA, svetovalnica nadomešča dosedanje svetovanje v društvenih prostorih na Partizanski cesti 12 v Mariboru s približevanjem digitalizirani družbi. Napredne digitalne tehnologije omogočajo spreminjanje obstoječih in oblikovanje novih modelov in storitev ter povečujejo učinkovitost v družbenem okolju. Tradicionalno pisarno definira fizična lokacija, prostor, e-PISARNA, svetovalnica pa je virtualna, definirana na digitalni ravni, ki je dostopna vsem. To sicer res pomeni, da vanjo ni mogoče fizično vstopiti, vendar pa po drugi strani omogoča sodelovanje posameznikom, ki so

lahko vsak na svojem delu sveta in te možnosti sicer ne bi imeli. Z e-PISARNO, svetovalnico Društva za boj proti raku Štajerske Maribor, bo društvo pridobilo informacijsko platformo za vodenje postopkov ter svetovanja in stika z usposobljenim strokovnjakom na daljavo (po telefonu, e-pošti ali konferenčni zvezi). Pri tem smo se opirali na pomemben strateški dokument »Strategijo DIGITALNA SLOVENIJA 2020«, ki predstavlja zavezo za hitrejši razvoj digitalne družbe in izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko-komunikacijske tehnologije in internet za splošne gospodarske in družbene koristi. Med slednje sodijo tudi koristi zdrave družbe in vseh njenih članov. Po prejemu e-vprašanja v e-PISARNO, svetovalnico, ga posredujemo identificiranemu strokovnjaku, ki sodeluje v projektu društva, le ta pa zagotovi ustrezen odgovor v najkrajšem možnem času, ki je viden vsem v e-PISARNI, svetovalnici. Vljudno vabljeni k obisku naše nove e-PISARNE tudi vi!

V letu 2019 smo nadaljevali s povezovalnimi aktivnostmi s preostalimi deležniki na področju zdravstvene preventive, boja proti raku in v širšem pomenu tudi družbene odgovornosti na lokalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju.

V sodelovanju z Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca Maribor in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje smo v mesecu juniju organizirali dogodek, ki smo ga poimenovali »SKOZI ČREVO DO ZDRAVJA - nevladne organizacije in zdravstvo skupaj v skrbi za zdravje in preprečevanje rakavih obolenj«. Na Trgu svobode v Mariboru smo zdravstveni strokovnjaki s pomočjo modela debelega črevesa skušali ljudem približati informacije o državnem presejalnem programu za zgodnje odkrivanje raka SVIT – zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Obiskovalce smo seznanili s koristnimi priporočili za preprečevanje in pravočasno odkrivanje te oblike raka. V spremstvu strokovnjaka so se obiskovalci lahko sprehodili skozi napihljivi model debelega črevesa in ob nazorni razlagi spoznali delovanja debelega črevesa in morebitne bolezenske spremembe. Preden smo v Sloveniji začeli izvajati Program SVIT je bila večina primerov raka na debelem črevesu in danki odkrita v napredovani obliki, sedaj pa zahvaljujoč Programu SVIT več kot 70 % primerov te bolezni odkrijemo tako zgodaj, da onkološko zdravljenje sploh ni potrebno.

Društvo za boj proti raku Štajerske Maribor (Zvezdana Maurič Vražič, dipl.m.s., spec, diet., predsednica) je istega meseca v sodelovanju z Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca Maribor (Danilo Maurič, dr. med. spec. gin., strokovni direktor in Aleksander Jus, mag. zdr. nege., pomočnik direktorja za zdravstveno nego) in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (asist. Olivera Stanojević Jerković, dr. med. spec., predstojnica OE Maribor), Zvezo Slovenska unija pacientov (Borut Ambrožič, mediator v zdravstvu, predsednik), Društvom KVČB, Slovensko društvo Hospic-Območni odbor Maribor (Nada Kunstek, dipl.m.s.), Društvo TOTI DCA Maribor (Marjan Holc, predsednik) in Slovenska zveza za javno zdravje in tobačno kontrolo (Miša Lovše, dipl.m.s., predsednica) na tiskovni konferenci informirali širšo javnost o priporočilih Evropskega kodeksa proti raku. Ta dokument vsebuje 12 preprostih priporočil, s katerimi si lahko vsak dokazano zmanjša tveganje za razvoj raka. Izjave udeležencev so povzeli številni slovenski mediji.

V letu 2019 se je od nas poslovila dolgoletna članica in predsednica Društva za boj proti raku Štajerske Maribor, Vera Feguš dr. med. spec. S težkim srcem smo sprejeli žalostno novico, da je izgubila boj z boleznijo, ki se ji je posvečala po strokovni plati več kot 30 let svojega poklicnega in društvenega delovanja. Vera Feguš je diplomirala iz medicine na Medicinski fakulteti Univerze v Beogradu leta 1971. Banjalučanko s hrvaškimi družinskimi koreninami je ljubezen privedla v Slovenijo, natančneje v Maribor, kjer sta si z možem Maksimiljanom, priznanim slovenskim

skladateljem, zborovodjem in pedagogom ustvarila družino. Svojo zdravniško poklicno pot je začela leta 1977 v ZD Adolfa Drolca v Mariboru. Kmalu po opravljenem strokovnem izpitu je začela z delom na Onkološkem dispanzerju v tej isti ustanovi. Ob delu je redno pridobivala nova znanja iz področja radioterapije, kemoterapije doma in v tujini. Specializacijo iz splošne medicine je uspešno zaključila leta 1989. Leta 2003 je postala vodja tima v Onkološkem dispanzerju, Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca v Mariboru. Ves čas svojega poklicnega delovanja je bila aktivna tudi kot mentorica specializantov iz družinske medicine ter študentom 6 letnika Medicinske fakultete v Ljubljani. V Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca v Mariboru je službovala vse do svoje upokojitve. Že v času svoje aktivne poklicne poti je postala članica Društva za boj proti raku Štajerske Maribor ter leta 2007 tudi njegova predsednica. Bolezen za katero je večkrat znala reči, da je kronična bolezen tega stoletja, je znala vsakemu pacientu predstaviti na tako sočuten, topel in razumljiv način, da ga le težko najdeš kje drugje. Pojasnilno dolžnost zdravnice ni jemala kot obvezo Zakona o pacientovih pravicah, pač pa kot nekaj naravnega in potrebnega za vzpostavitev mostu zaupanja med pacientom in zdravnico. Njena tedenska svetovanja pacientov v društvenih prostorih na Partizanski cesti 12 v Mariboru so bila dolgoletna stalnica, na katera si se lahko trdno zanesel. Strokovna predavanja in sodelovanje z mediji so bili stalnica njenega delovanja v društvu. Raka ni jemala kot tabu, pač pa ga je zavestno izpostavljala v njenih predavanjih in svetovanjih. Mesto Maribor se ji je leta 2014 za njeno več kot 30-letno aktivno udejstvovanje na področju osveščanja laične in strokovne javnosti o zdravem načinu življenja in preventivnih ukrepih na področju preprečevanja nastanka raka zahvalilo s podelitvijo prestižne nagrade »Zlatim grbom mesta Maribor«. Predhodno je bila leta 2008 s strani bralcev revije Viva izbrana za Mojo zdravnico 2008. Leta 2014 je bila tudi ena od ustanovnih članic Zveze Slovenska unija pacientov, ki si je za glavni cilj zadala svetovanje pacientom o vsebini pravic, načinih in možnostih njihovega uveljavljanja v času pred ali med zdravljenjem ter kadar so te kršene. V sodelovanju z institutom Zastopnika pacientovih pravic v Mariboru je nemalokrat pomagala pacientom najti ustrezno pot.

Spomin nanjo ohranjamo tudi v obliki projektov, ki smo jih skupaj z njo razvili v preteklih letih.

Maribor, 24.01.2020

Predsednica:

Zvezdana Maurič Vražič, dipl. m. s., spec.